

PROGRAMOWANIE W LOGICE

Fakty i reguły

(Lista 1)

Przemysław Kobyłański

Wstęp

Fakty

Niech p będzie nazwą n -argumentowego predykatu, natomiast $t_1, t_2, \dots, t_n$ niech będą termami opisującymi n obiektów.

Wówczas fakt, że między obiektami opisanymi termami $t_1, t_2, \dots, t_n$ zachodzi relacja p , zapisywać będziemy w Prologu następująco:

$$p(t_1, t_2, \dots, t_n).$$

Przykłady

```
lubi(janek, jabłka).  
lubi(monika, jabłecznik).  
lubi(franek, jabola).
```

Reguły

Jeśli *head* jest konkluzją reguły posiadającą postać formuły atomowej $p(t_1, t_2, \dots, t_n)$ a *body* jest przesłanką reguły, tj. prostym lub złożonym warunkiem z którego logicznie wynika konkluzja *head*, to regułę taką zapisywać będziemy w Prologu następująco:

$$head :- body.$$

Przesłanka *body* może być następującej postaci:

- prosta atomowa formuła postaci $p(t_1, t_2, \dots, t_n)$,
- koniunkcja formuł oddzielonych przecinkiem,
- alternatywa formuł oddzielonych średnikiem,
- negacją formuły (operatorem¹ negacji jest `\+`),

---

¹Operator negacji jest jednoargumentowy, zatem jeśli ma negować formułę ujętą w nawiasy, to koniecznie oddziel go od nawiasu otwierającego przynajmniej jedną spacją.

Jeśli treść reguły jest formułą złożoną, to przyjęło się wymieniać kolejne jej człony w kolejnych wierszach robiąc tabulację wcięcie.

Przykłady

```
hamlet(Decyzja) :-
    Decyzja = być;
    Decyzja = nie_być.
hamlet_który_się_rozmyślił(Decyzja_Ostateczna) :-
    hamlet(Decyzja),
    przeciwna(Decyzja, Decyzja_Ostateczna).
dobra(Decyzja) :-
    \+ zła(Decyzja).
```

Klauzula

Klauzula to fakt albo reguła. Program w Prologu składa się z klauzul.

Przyjęło się zapisywać kolejne predykaty w postaci kolejnych klauzul, przy czym klauzule stanowiące definicję jednego predykatu pisane są jedna za drugą (nie miesza się klauzul z różnych predykatów).

Przykłady

```
lubi(adam, ewa).
lubi(ewa, abel).
lubi(ewa, kain).

nie_lubi(kain, abel).
nie_lubi(adam, jabłka).
```

Zadania

Zadanie 1 (2 pkt)

Inspiracją do tego ćwiczenia było ćwiczenie z książki „Logic for Problem Solving” (Ćwiczenie 1.3 z książki [1]).
(*Logika w rozwiązywaniu problemów*) Roberta Kowalskiego wydanej przez North Holland w 1979 roku. Załóżmy, że zapisano w formie klauzul Prologa następujące relacje:

```
ojciec(X, Y)          /* X jest ojcem Y          */
matka(X, Y)           /* X jest matką Y           */
mężczyzna(X)         /* X jest mężczyzną        */
kobieta(X)            /* X jest kobietą          */
rodzic(X, Y)         /* X jest rodzicem Y       */
diff(X, Y)            /* X i Y są różne          */
```

Zamiast warunku `diff(X, Y)` użyj predykatu `X \= Y`.

Należy zapisać klauzule definiujące relacje:

```
jest_matką(X)      /* X jest matką      */
jest_ojcem(X)      /* X jest ojcem       */
jest_synem(X)      /* X jest synem       */
siostra(X, Y)      /* X jest siostrą Y   */
dziadek(X, Y)      /* X jest dziadkiem Y */
rodzeństwo(X, Y)   /* X i Y są rodzeństwem */
```

Przykładowo można byłoby zapisać regułę ciotka korzystając z danych wcześniej reguł `kobieta`, `rodzeństwo` i `rodzic`:

```
ciotka(X, Y) :- kobieta(X), rodzeństwo(X, Z), rodzic(Z, Y).
```

Można też tę regułę zapisać inaczej:

```
ciotka(X, Y) :- siostra(X, Z), rodzic(Z, Y).
```

Zadanie 2 (3 pkt)

Stos bloków może być opisany przez zbiór faktów `on(Block1, Block2)`, który jest prawdziwy jeśli `Block1` leży na `Block2`. Zdefiniuj predykat `above(Block1, Block2)`, który jest prawdziwy jeśli `Block1` jest na stosie powyżej `Block2`. (Wskazówka: `above` jest tranzytywnym domknięciem `on`.) Ćwiczenie 2.3.1 (i) z [2].

Zadanie 3 (5 pkt)

Napisz predykat `prime(LO, HI, N)`, który jest spełniony przez te liczby całkowite $LO \leq N \leq HI$, że N jest liczbą pierwszą (liczby LO i HI są dane).

Przykład użycia:

```
?- prime(10, 20, X).
X = 11 ;
X = 13 ;
X = 17 ;
X = 19 ;
false.
```

Pomyśl o jak najefektywniejszym znajdowaniu tych liczb.

Literatura

- [1] W.F. Clocksin, C.S. Mellish. Prolog. Programowanie. Helion, 2003.
- [2] L. Sterling, E. Shapiro. The Art of Prolog. The MIT Press, 1994.